

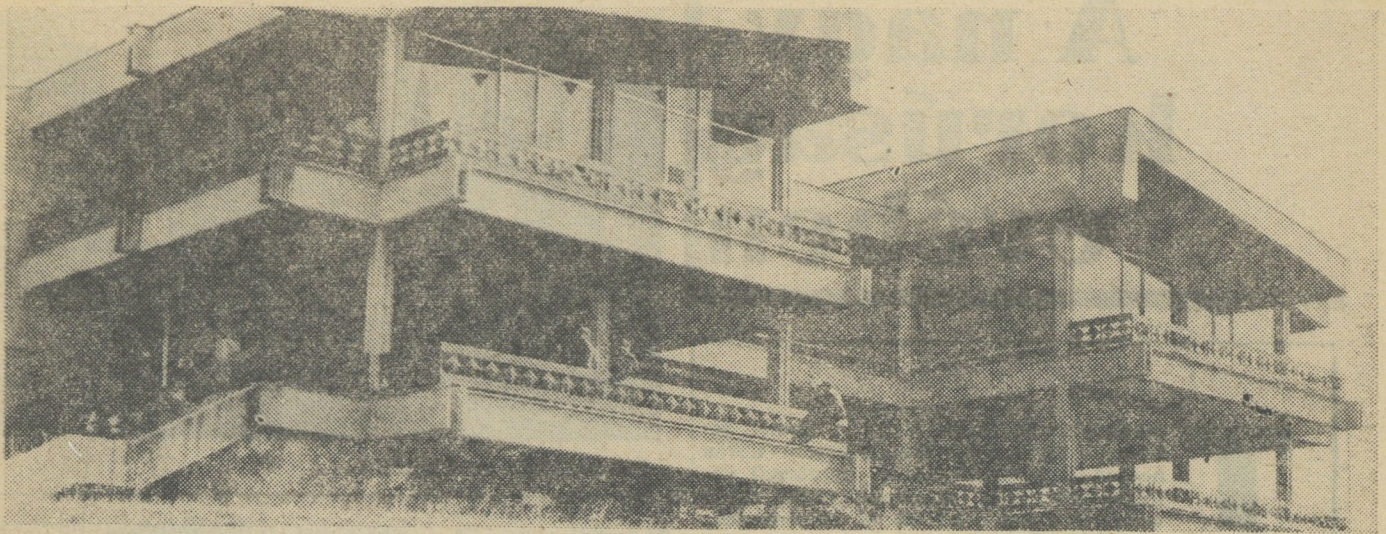


10 NAPIG SZERBIÁBAN AZ IFJUSÁGI STAFÉTA
Április 13-án délelőtt a macedón fiataloktól szerbiai társaik vették át egységünk jelképét. Az elmúlt napokban többek között Preševón, Vranjen, Pirothban, Nišben, Leskovacon, Aleksandrovacon, Kruševacon, Knjaževacon és Zaječarban köszöntötték az ifjúsági stafétát.

Felhívjuk a figyelmet!

**A Középiskolások
XVIII.
Művészeti
Vetélkedőjének
műsora**

Pénteken, április 20-án 14 órakor kezdődik a becei Művelődési Házban a háromnapos vetélkedő döntője. Aznap a beszédművészeti verseny résztvevői lépnek fel. Április 21-én, 8 órától az irodalmi vetélkedő versenyzőit hallhatjuk, vasárnap, április 22-én 8 órai kezdettel mutatkoznak be az idej seregszemle legjobbjai, ekkor kerül sor az ünnepélyes díjkiosztásra is a Művelődési Ház nagytermében.



Az egyetemista menza Priština-ban. Egyre több kintlakó is itt szeretne étkezni, mert így a kosztköltések kétharmadát megtakaríthatná

alkalmazását illetően, hamar meggyőztek róla, hogy náluk ez teljesen kidolgozott, és valóban hatékony, sőt igazságos módszer. Az eljárás két legfontosabb eleme pedig a következő:

— az egyetemista otthonba való felvételre csak a fakultás, illetve a főiskola javaslata, ajánlata alapján jelentkezhet a jelölt és

— minden jelentkezőről pontos értékelést ad az illetékes község, mely értékelés hitelességeért a községi vezetőség a felelős.

Ezek után, mondják a leginkább beavatottak, aligha kerülhet olyasmire sor, hogy valaki illetéktelen átcsúszik a szűrőn, vagy megkerüli a szűrést. Az egyetemista otthonok tehát a leginkább rászorulóké és rászolgálóké.

Es még valamiről feltétlenül be kell számolni itt, amin az otthonokban lakó vajdasági egyetemisták enyhén szólva is el fognak csodálkozni: az otthonokban élő egyetemisták tanulmá-

nyi előmeneteléről és viselkedéséről közvetlen beszélgetések formájában (ilyen találkozókra általában havonta kerül sor) rendszeresen tájékoztatják az illetékes községi vezetőségek küldöttségeit, melyek legrangosabb tagja általában maga a községi elnök, és amennyiben bárminemű súlyosabb probléma merülne fel...

Büszkéek rá, de fájlalják

Végül arról a nagyon fontos dologról is szólnunk kell, hogy a Kosovói Egyetemen nem kis büszkeséggel utalnak rá: ők nem tesznek különbséget a kosovói és a nem kosovói egyetemisták között, bárki bekerülhet az otthonba, ha eleget tesz a feltételeknek. Csakhogy ez a demokratikus viszonyulás sokba kerül a tartománynak, hisz 4000 dinárral dotál minden bentlakót.

A kosovói egyetemisták viszont csak ritkán kerülnek el más köztársaság- és tartománybeli egyetemekre. Sokkal inkább áll az a tény, hogy a Kosovói Egyetemre sok más köztársaságbeli hallgató jelentkezik, mindenekelőtt Macedóniából, Crna Gorából és (Dél)-Szerbiából, egyszerűen azért, mert csak itt vannak albán tannyelvű karok.

Dr. Hajredin Hoxha, a kosovói egyetem rektora például nemrég így nyilatkozott:

— Szem előtt kell tartani, hogy itt minden fakultáson és minden tanszéken párhuzamosan két nyelven folyik a tanítás. Itt tulajdonképpen két egyetem működik. Egyetemi és főiskolai szinten albán nyelven csak Kosovói tanulhatnak a hallgatók, ezért mindazok, akik albán nyelven fejezik be középiskolai tanulmányaikat a Kosovói Egyetemre szeretnének beiratkozni.

S mi hozzáfűzzük, hogy egy-egy egyetemista évi képzése körülbelül 25 000, vagy ha otthonban lakik, akkor 30 000 dinárba kerül Kosovo tartománynak.

Podolszki József

A foglalkoztatásról -innen-onnan

A banjalukai körzetben tavaly feleannyi gyakornokot vettek fel, mint kellett volna. A munkaszervezetek gyakran kijátsszák a gyakornokok alkalmazását szabályozó törvényt, és indokolatlanul sokszor kéri felmentésüket alóla. Ez főképp intézetekre, egyesületekre, iskolákra és más nem termelő munkaszervezetekre jellemző. Kérvő példa a banjalukai Anyagkivizsgáló Intézet esete. Kérték, hogy az idén mentesítsék őket a gyakornokok felvételéről. Súlyosabb érvek nélkül mindössze azzal indokolták a kérelmet, hogy a rokonintézetekkel összehasonlítva helyszűkében vannak. A községi küldött-testület tanácsai egyből elvetették a kivételezési kérelmet. Az intézet dolgozóinak egyébként 35 000 dinár volt a havi átlagos személyi jövedelmük.

(Večernje novosti)

A niši fiatalok ifjúsági gyár megnyitását tervezik. A Niteks keretében dolgozó készruha-részleg 90 textilipari szakembernek ígér munkát (jelenleg Nišben száz ilyen fiatal vár állásra). Tulajdonképpen a társadalmi szektoron beüli kisipari üzembről van szó. A munkaadó, anyagbeszerző és szaktanácsadó a Niteks lesz. Az ifjúsági gyárat egy iskolában nyitják meg, azzal is egyszerűsítve és közvetlenebbé, hatékonyabbá téve az oktatás és a termelés kapcsolását. Tulajdonképpen úgy tekintenek rá, mint az iskolai gyakorlati oktatás meghosszabbítására, amíg a „felnőtt” gyárakban munkahelyhez jutnak a fiatal szakemberek.

(Narodne novine)

A nagykorúság évében

Tizennyolcadik évébe lépett a becei vetélkedő, ha szabad így, népszerű nevén neveznem középiskolásaink művészeti vetélkedőjét, mely az elmúlt évek során versenytársakkal bővült és szegényedett, névváltoztatásokon ment keresztül, ám

eredeti célkitűzése változatlan maradt: fellendíteni középiskolásaink körében a művészi tevékenységet, megnyilatkozási lehetőséget biztosítani az alkotó szándékú fiataloknak. A nagykorúság évébe lépő vetélkedő, éppen azzal, hogy minden alkalommal felsorakoztatja a legtehetségesebb fiatalokat, állja, idáig még állta a szellemi zúrzavart, a lázas semmittevés következtében fellépő közöny hullámverését — és ez nem kis dolog. Szellemi jövőnk sejtetésével biztos fogódzó megpróbáltatásokkal teli éveinkben.

Válságos időkét élünk, a legutóbbi sikertelen iskola-reform az általános műveltség és a szakmai felkészültség kárára, pedagógiai szempontokat figyelmen kívül hagyva, választotta ketté azt, ami egységes: tudniillik az egyik, mármint az általános műveltség feltételezi a másikat, azaz a szakmai felkészültséget. Általánosra és hivatásirányúra felosztott középiskolánkban tehát, az idő rövidsége, a gyors nemzedékváltás miatt nem jöhetnek létre azok a szakkörök, melyek négy éven át folyamatos önképzési lehetőséget biztosítanak.

A folyamatos önképzési lehetőség hiánya kifejezetten érződött az elmúlt évek vetélkedőin, bár ugyanez a hiány, az önismeret hiánya alkalmanként épp a valóságfeltáró törekvéseket mozgósítja. Ez történt az idén is a becei és nem utolsósorban a zrenjanini körzeti versenyen a riportok esetében. Fiataljainkat élenként foglalkoztatja a mai valóság, érzékenyen reagálnak jelenségeire. Az említett körzeti versenyeken elhangzott novellákban is elsősorban saját életérzésük dominált. Majd volt mindkét körzetben a humoreszk műfajával, Beceán egyetlen humoreszk sem született. Zrenjaninban pedig épp a humoreszkek figyelmeztettek arra, hogy diákjaink nyelvi szintje sok kívánnivalót hagy maga után.

Újabb iskolareform előtt állunk. A becei vetélkedőt, középiskolásaink művészeti seregszemléjét a jelenlegi iskolarendszer melléfogásai sem tudták alapjaiban kikezdeni. Noha az idén a szokásosnál később közöltük lapunkban a felhívást, a Középiskolások XVIII. Művészeti Vetélkedőjéről egyetlen körzet sem maradt le.

A nagykorúság évébe lépett a becei vetélkedő.

Tari István



Pillanatkép az újvidéki...



...a fopolyai...



...és a zrenjanini körzeti versenyről

A Középiskolások XVIII. Művészeti Vetélkedőjének április 11-én megtartott zrenjanini zónaversenyén 28 diák mutatta be tudását a vendéglátó Nikola Tesla Építészeti és Elektronikai Középiskola dísztermében.

Az előadóművészeti versenytársakban az idén sem vettek részt a környezeti nyelvi vers- és prózamondók.

Az anyanyelvi versmondók közül ketten, Halász Éva, a Nikola Tesla középiskolából és Németh Valéria, a Május 23-e középiskolából lépnek majd fel a becei döntőn.

Szövegmondásával Márton Valéria, a Május 23-e középiskola diákja tűnt ki.

Az irodalmi vetélkedőn a riport bizonyult a legszínvonalasabb műfajnak.

Virág Eszter, a Ratko Purešević középiskola tanulója írta a legjobb novellát. Riportjával Belovai Irén, kritikájával Belovai Erika, humoreszkjével pedig Kószó Vilmos jutott tovább, mindhárman a Nikola Tesla középiskola tanulóit, Verseivel Jakab Eleonóra jeleskedett a Koča Kolarov középiskolából. Ők nyolcan képviselik körzetüket a művészeti vetélkedő döntőjén.

Nyelvi játsszóter

Kedves fiatalok, az „emberszabású” szavakkal kapcsolatos feladatot nem mindenki értelmezte a megfelelő módon. Egyesek mindazokat a szavakat gyűjtötték, amelyeknek E a második magánhangzójuk, attól függetlenül, hogy az adott szóban nyíltan vagy zártan kell-e ejteni. Néhányan olyan kétagú szavakat is figyelembe vettek, amelyekben az első magánhangzó o, a, u, ü stb., tehát tovább könnyítettek a feladaton. Számos háromtagú és négytagú szót is kaptunk, pedig mi csak kétagúakra számítottunk. Ezt ugyan nem hangsúlyoztuk külön, de a megadott példákból következtetni lehetett rá.

Lássuk azonban az eredményt! Zárt a második E hang az alábbi szavakban: verem, reték, kecsés, jegyz, nyereg, kendő, ezér, selyem, hentés, tengér, henger, remég, teher, lebeg, ezén, cseléz, mestér, eszés, helyés, recsög, csevög, fessög, jegyész, rebög, terhész, szentél, jelen, epér, keskeny, sebész, retkés, hebög, becsész, jelész, fészész, selypész, hencög, tengély, veszétt, lelkes, kehész, hemzsög, edzett stb.

Első és második E magánhangzójuk is zárt a következő szavaknak: bőrvész, hegyész, rézész, hűrész, pőrész, bővész, egyszerű pőrész, rëndész, röttöz, söpér, döröz, hémög, létész, eséndész, csöpög stb.

Gyakran az E hanggal együtt szerepel a zárt E: szélész, éhész, vérész, részöz, vétész, szégyöz, rémész, lézőng, méröz, kényész, fényész, kéröz, léczél, pénzész, hérész, éröz, edész, féröz, féröz, élész, fészész, éhész, kénész, étész, lészöz, négész, lézész, égész, ébész, ébész stb.

A zárt E hang a magyar nyelvterület nagyobb részén ismeretes, de nem mindenütt. Az irodalmi nyelv éppen egy olyan nyelvjárás területre épült (az északkeltire), amelyben nem használják a zárt E-t. Ez a hang nemcsak nyelvjárás szinten él, hanem több regionális köznyelvben is megvan.

Az E önálló fonéma, tehát jelentésmegkülönböztető szerepe van. Mást jelent a szemét (=látószervét) és mást a szemét (=beüladék), az ériéd (=fel-fogód) és az értéd (=femjattad, a te érdekedben), a mént (=megvázoltatta a helyét) és a ment (=megszabadít valahonnan) stb.

Helyesírásunk sajnos nem jelöli ezt a hangot, mivel nincs általánosan elterjedve, és mert nem egységes az



egy-egy szavakban való használata. Akik ismerik, feltétlenül használják, mert jelentésmegkülönböztető szerepén kívül fontos esztétikai funkciója is van, szebbé, dallamosabbá teszi beszédünket.

A játékban részt vett Bálint Gabriella, Bálint Szilvia, Barna Ronald (Kikinda), Bódi Iлона (Debelyacs), Botyán Hajnalka (Kikinda), Mesterházi Mónika (Zenta), Mester Mónika (Gunas, két levéllel is), Lábadi Edit (Szabadka), Pille Hargita (Kikinda), Szekeres Katalin (Zenta), Szilly Csaba (Budiszava), Szóke Erzsébet (Kishegyes), Szöllősi Lária, Szöllősy Gizella, Vajda Aranka (Kikinda).

Utólag kaptuk meg a debelyacsi Martinek Emiliának és a zentai Szekeres Katalinnak előző feladatunkra vonatkozó levelét.

Könyvjutalmat kap: Szilly Csaba, 21342 Budiszava, D. Mitrov u. 85.

Ezúttal becenevekkel foglalkozunk. Kisgyerekkorban szinte mindenki kap becenevet, bizonyára ő is sok ismerősöknek tudjátok a becenevét. Későbbek egy-egy csokrot kislányokra, ill. kislányokra vonatkozó becenevekből!

Beküldési határidő: április 24.

Hibavadász

A múltkori feladatban a Meg-e mondat már otthon? mondat volt a helytelen, ez nincs összhangban a nyelvhelyesség szempontjaival. Az -e kérdőszócskának az ige után van a helye, nem pedig az igekező után: Meg-mondat-e már otthon? — Ha az állítmány összetett igealak, akkor a teljes alak után következik az -e (Meg-mondat-e volna-e?), ha pedig a fog, kell, szabad stb. „segédigével” van alkotva, akkor ezek után (Meg fogod-e mondani?).

Abban az esetben, ha a mondatban nincs állítmány, az -e kérdőszócskát bármelyik kiemelt mondatrészhez kapcsolni lehet. Pl. Nem mondom meg. — Nem-e?

Mindegyik hibavadászunk felismerte a rossz mondatot, de javított változatában többen is elfelejtették egybeírni a MEG igekezőt a MOND igevel.

Egyik hibavadászunk még további pontosítást is végzett a kérdéses mondaton, az állítmány elé hozta az OTTHON határozót. Szerintünk ez nem feltétlenül szükséges.

Vadásztársaink voltak: Almási Edit, Bálint Gabriella, Bálint Szilvia, Barna Ronald (Kikinda), Bódi Iлона (Debelyacs), Botyán Hajnalka, Dávid Márta, Détári Melitta, Dömötör Anna (Kikinda), Gregus Mária (Bácsföldvár), Góder Gizella (Zrenjanin), Kocsis Teréz (Kikinda), Lábadi Edit (Szabadka), Lőrinc Elvira (Kikinda), Máté Ella, Mesterházi Mónika (Zenta), Mester Mónika (Gunas), Molnár Zoltán (Újvidék), N. N. (Csantavér), Raffa Attila (Kikinda), Sánta Orsolya (Kispiac), Surián Csaba (Bácsföldvár), Szakál Márton (Kikinda), Szekeres Katalin (Zenta), Szöllősy Mária, Szöllősy Gizella, Vajda Aranka (Kikinda).

Utólag jutott el hozzánk az adal Laci Etelkának és a zentai Szekeres Katalinnak a szavak különírására vonatkozó megfigyelése.

Könyvjutalmat kap: Gregus Mária, 21217 Bácsföldvár, Vladimír Nator u. 28.

Mai feladatunk: Mely szavakban főlőleszes a TV kettőzése: kuruttvol, kettőg, karattvol, mottog, rittent, battvu, battog, kátyu, dugattyu, esengettű?

Beküldési határidő: április 24.

Molnár Csikós László

ÚJVIDÉK

Az újvidéki zónaversenyt a Petőfi Sándor Művelődési Egyesület színháztermében tartották meg.

A vetélkedő beszédművészeti részében hat szavaló lépett fel. Általánosan jellemző volt a rossz versválasztás és a hiányos szöveg tudás. A továbbjutó Szvincsák Sarolta Garai Gábor Bizalem című versét szavalta. Nála is nagyon sok javítanivaló akad még.

A három prózamondó megközelítőleg egyforma teljesítményt nyújtott. Pálfi Gabriella a Három vándorló c. népmesét kedvesen, beleéléssel adta elő.

A verseny irodalmi része jóval tömegesebb volt. Hallottunk néhány jó írást, és a bíráló bizottság is nehezen tudta eldönteni, ki a legjobb. Ha létezett volna közönségdíj, azt is Paska Oszkár nyeri meg, aki verseit szavalta, zsebre dugott kézzel, rendkívül lezseren, mit sem törődve a verseny izgalmaival. A két legjobb riport érdekes ellentétben áll egymással. Weinberger Natália nagyapját szólaltatta meg, aki a munkatáborról mesélt. Ezzel szemben Bosnyák Aron olyan mai témát választott, melyen talán már mindannyian gondolkodtunk. A szimpatikus srumpfok rekláméleokra való felhasználását támadja írásában. A többi díjazott mű mellett én még megdicsérem Tóth Aranka Vizszintes c. novelláját. A verseny után, míg a zsűri döntését vártuk, több fiatalal beszélgettem. A legtöbbjüknek ez a novella tetszett a legjobban.

A hosszúra nyúlt verseny kissé unatkozó közönsége érdeklődve hallgatta a temerini Morvai Lászlót, aki kategórián kívül lépett fel, és gitárkísérettel megzenésített verseket adott elő.

BÁCSSTOPOLYA

A beszédművészeti vetélkedő tömeges volt, önálló irodalmi mű viszont alig akadt. A magyartanárno szerint a tanulók több más versenyre is készültek, így nem tudtak teljesen erre a vetélkedőre összpontosítani.

A bacsstopolyai zónaversenyen, melyet a Petőfi brigád Iskolaközpont egyes számú épületében tartottak meg, moravica, kishegyesi, feketesi és topolyai középiskolások vettek részt.

A szavalók csoportja volt a legtömegesebb. Még mindig jellemző az, hogy legtöbben nagy költők ismert verseivel próbálkoznak, olyanokkal, melyeket már számtalanszor hallottunk színészek előadásában, lemezekben is. Ilyen esetekben a szavaló nem adhatja saját egyéniségét, stílusa nem juthat kifejezésre. Egyszerű utánzatok lesznek az ilyen versek, valamelyik híres előadóművész produkciójának halvány másolatai. A szövegmondók a népmesétől kezdve Janikovszky és Sánta Ferencen át Bogdánfiig, változatos szövegválasztással tűntek ki. Deák Ágnes volt a legjobb. Rendkívül tiszta kiejtése van, habár a szövegválasztása nem a legszerencésebb.

Az irodalmi versenyről már sajnos nincs ennyi mondanivalóm. Összehasonlíthatatlanul gyengébb volt, mint a verseny első része. Önálló verssel nem jutott tovább senki, és a többi kategóriában is nehezen lehetett kiválasztani egy-egy olyan (nem jó, inkább átlagos) írást, mely valamivel sikerültebb volt, mint a többi. Az újvidéki és a bacsstopolyai zónaversenyre egyaránt jellemző, hogy nagyon kevés versenyző lépett fel a környezetnyelvi kategóriában. Összesen négyen voltak.

Krizsán Livia

A képzőművészeti vetélkedő hírei

A képzőművészeti vetélkedő anyagából pénteken, április 20-án 18 órakor tárlat nyílik Bécén, a Városi Képtárban.

A vetélkedő díjazottjai:

- I. díj Palencsár Zsuzsanna (S. Markovič középiskola, Szabadka);
- II. díj Gombos Gyöngyi (Október 8. középiskola, Zenta);
- III. díj Harangozó Éva (S. Markovič középiskola, Szabadka).

Új Symposion

Új külalakban, változatos tartalommal, gazdag képzőművészeti illusztrációkkal, 80 oldalas terjedelemben megjelent az Új Symposion társadalmi, művészeti és kulturális folyóirat 1984/1-2. száma.

A tartalomról:

- A fiatalok és a társadalmi válság — szociológiai szöveggyűjtemény
- A kéz, az ész, meg a szív egysége — Hilary Rose angol marxista esszéje a feminista tudományról
- Ladik Katalin versei
- Erdély Miklós Sejtések I és Sejtések II című verseiről ír Dobó László
- Szombathy Bálint interjúja Igor Mandićyal
- Korunk sportja: Az erőszak diadala? — sportpszichológiai tanulmányok
- A videoművészet mint a médiumszabadság záloga — a ljubljana videofesztiválon részt vevő kritikusok írásai
- Ezerkilencszáznyolcvannegy — George Orwell regényének fordítása (részletekben) először jelenik meg magyarul
- Zoran Janjetov képregénye, Katharina Slevering, Mario Kristofic, Kerekes László és mások alkotásai

Az Új Symposion kapható a könyvesboltokban és a Forum lapárusaiban.

Ara — változatlanul — 15 dinár.